

1 PITA'

E Pita' to kiun voh o kiun va'ih, ke' nö po te' va po vaman varih to te' vakëkëh nö voh ne pa ma muhin vakëkëh. A ma te' va po vaman varih to te' voh ne pa ma muhin vakëkëh vamanih po te' va pa ma meh ö to vavih vah ne, (1 Pita' 1:1). E Pita' to kiun voh o kiun va'ih po poen ne' to te' voh non Room, a vöön va'ih a meh ëhnaneah a Babiron.

A napan va po vaman to tataum voh ne a ma vu punis manih pa kaman va Room, suk a ö nee to vavetet ne e Ieesu' Kristo. E Pita' to iu vakikis voh non raoe pan, manih po vaeö pee, nee se te' vaes ne ko sun vakis ne. E Pita' to soe vanat hah me raoe pa kiu vëh ne Sosoenën to nok voh, marën a kon hah raoe. Me e' to vaato suk a ö ne Ieesu' to sun vaes vavoh non pa ma vu punis, me e' to vaato suk a ö ne Ieesu' se nö hah ma' manih po oeh. Ivëh, kee se koman ne a ma tah varih, pare sun vakis ne manih po vaman. Me a ma taate' va po maaka to vih ke ne a napan varih to vaman ne e Ieesu' Kristo.

A ma kiun varih to tataki va ne manih pan,

A potan avih pe Pita', 1:1-2

A soe vanat hah, kee se nat in a kiu ne Sosoenën to nok voh marën a kon hah a napan, 1:3-12

A taate' va pa te' vavivihan pea manih po oeh, me e Ieesu' a vös vih to te' me non a to'to', 1:13-25, 2:1-10

E' to vaato suk a ma taate' va po maaka, 2:11-25; 3:1-7

Ea se taum a ma punis, suk a ö na to vavetet no e Ieesu' Kristo, 3:8-22; 4:1-19

A ma vu to to nö non pa napan va po vaman, 5:1-11

A ma soe ataaton pe Pita', 5:12-14

A Soe Vakikis Po Te' Va Po Vaman To Kokon Kamis Ne

¹ Eö' e Pita', e aposol pe Ieesu' Kristo.

To kiun ka nös neöm a napan ne Sosoenën to vate' voh a neöm, pan eöm se tavus a napan pe', ko te' va nem manih pa nap aun to te' nem pa ma muhin va Pontus, me Galesia', me Kapadosia', me pa muhin va Esia', me Bitinia'. ² E Sosoenën e Tamaara to kokoman keon moaan voh en, pa ö ne' se kon hah a neöm, ko vate' a neöm a napan vivihan pe', e' a kiu pa Tuvuh pe'. E Sosoenën to iu a no neöm se vavatet nem e Ieesu' Kristo, köm se tavus vavoon manih po era' pe'.

Eö' to hinhin no' pan, e Sosoenën se nok vavih, ko ururuan a neöm, me a taate' moomo pe' se puh rakah non manih peöm.

Ea Se Anoeh No O To'to' Tamoan

³ Ea se kë no a ehnan e Sosoenën, e' e Taman e Sunön pea e Ieesu' Kristo. Manih po ururuan apuh pe Sosoenën, e' to he' hah a ra o to'to' voon pa ö na to te' to'to' no ko anoeh no, suk e Sosoenën to vato' tane' hah e Ieesu' Kristo po vapeepe. ⁴ Kuru ea to anoeh no a tapui ne Sosoenën to se he' manih pa ma koa' pe'. A ma he' varih, to hikta se koa ne, me hikta se hat ne, ka ö epep vavih va pee hikta se hik ne, ee to te' ne manuh a vöön va kin to anoeh no ma' ra. ⁵ Manih po kikis pe Sosoenën, e' to matop e non peöm, suk eöm to vaman, ka matop pe' se vatët

en po poen ne' se kon hah a neöm këh a hat pa ö ne' se kiiki a napan.

⁶ Ivëh, ke eöm se te' vaeö rakah nem, ivëhpëhkëk, pa si' tëëm kökööt eöm se tamak pa ö nöm se taum a ma vu punis. ⁷ A ma vu punis poë varih se tavus, marën a punö' o vaman peöm, pan e' to te' vivihan e non. O vaman vivihan pamëh to te' vih oah e non pa gol. Ee se kon a gol, pare ës pa kon ke o kusan. Ivëh, ka ma vu punis to vaeh non o vaman peöm ke' tavus vavoon, pare' vivihan oah e non pa gol pamëh se hat en. Ivëh, kee se kë a ëhnëeneöm, köm kon o ëhnan apuh, paröm öt a tasun apuh, po poen ne Ieesu' Kristo se hah ma'. ⁸ Eöm to hikta ep voh nem e Kristo, ivëhkëk, eöm to iu avoe' e nem pe', eöm to hikta onöt nem a ep eah kuru, ivëhkëk, eöm to vaman e nem pe'. Ivëh, ke eöm to puh rakah nem po vaeö nee to hikta onöt ne a vamaaka, o vaeö pamëh to puh non po vatëk vih. ⁹ O voen peöm ivëh, eöm to vaman nem e Sosoenën, ke' se kon hah a ma apeneöm këh a taate' hat.

¹⁰ O te' vanënën soe to vavaiu vakis voh e ne pa soe, pare pupunö' voh e ne pa nat pa ö ne Sosoenën se kon hah va in a napan. Pare vanënën suk voh ne po ururuan vëh se nö ma' peöm. ¹¹ A Tuvuh pe Kristo to te' me voh e non pee, ko sosoe ke non pee pa ö ne Kristo se kon kamis vah ava, me ee se he' ne poë o ëhnan apuh. Ivëh, ko te' vanënën soe to iu voh e ne pa nat e Kristo rakah ivëh eteh, me o poen poanheh no a ma tah poë varih se tavus. ¹² E Sosoenën to vataare voh raoe pan, a kiu nee to nonok ne to te' non pa va'aus a neöm, e' to hikta va'aus non raoe, pa ö nee to vavatvus ne a ma soe man varih neöm to tēnan voh em. Ko te' he'he' soe

varih to vavatvus voh ka no neöm a Soe Vih, ee to vavatvus ne po kakis pa Tuvuh Vasio', ne Sosoenën vöh pa vöön va kin to vanö ma'. A ma tah no ankerö' to iu maaka voh e ne.

A Taate' Va Pa Te' Vavivihan

¹³ Ivëh, köm se vamatop nem a ma kokoman peöm pa nok a kiu, paröm matop nem o iu va po sionin. Eöm se te' varoe rakah nem pa taate' anoeh in o he' va po ururuan, ne eöm se kon po poen ne Ieesu' Kristo se hah ma'. ¹⁴ Kuru eöm a ma koa' tētēnan soe pe Sosoenën, eöm se nat nem te' hah va nem pa ö nöm to te' moaan vavoh nem. Eöm he hikta inan voh nem, ivëh, köm nonok voh nem a ma taate' hat nöm to iu nem. ¹⁵ Ivëhkëk, eöm se te' vivihan nem pa ma moeh tah kurus nöm to nonok nem. Suk ataeah, e Sosoenën vëh to vaoe voh a neöm, pan eöm se vaman eah, e' a vivihan. ¹⁶ Suk e' to kiun non po Puk pe Sosoenën to soe non pan, "Eöm se te' vivihan rakah nem, suk ataeah, eö' a vivihan." *Lev 11:45; 19:2; 20:7*

¹⁷ Eöm to hinhin nem e Sosoenën, ko popoka' nem eah e Tamön, e' to kiiki vatoe rakah non sih a ma taate' pa te'. Ivëh, ka tēem nöm to te' nem manih po oeh vamanih pa nap aun, eöm se ta rakah nem e Sosoenën. ¹⁸ Eöm to nat e nem, moaan voh nöm to te' voh nem pa taate' hat, a taate' pamëh nöm to kon tane' voh pa kën sipuineöm varih, to te' momoan voh ka no neöm. Ivëhkëk, e Sosoenën to kon hah këh voh en peöm po to'to' hat pamëh. E' to voen hah voh a neöm pa tah to hikta onöt non a hat, vamanih pa gol, ke', a silva'. ¹⁹ Ivëhkëk, e' to voen a neöm po era' vivihan pe Kristo. E Kristo to te' va non manih pa sone'

sipsip vivihan to hikta te' me non ta mët manih pa sionineah. ²⁰ E Sosoenën to vate' voh en pe Kristo, e' he me' avoe' voh e non pa nok o oeh. Pa taneo in o poen no o oeh to vatët e non pa hik, e Sosoenën to vanö voh ma' poan. E' to vateera' eah manih pea a napan, pa va'aus a ra. ²¹ Manih pe Kristo, eöm to vaman nem e Sosoenën vëh, to vasun tane' hah voh e Kristo pa nap mët, pare' he' poan o ëhnan apuh. Ivëh, ko vaman peöm, me a taate' anoeh peöm se te' tamoan non manih pe Sosoenën.

²² Kuru no a ma kupu peöm to vivihan pa ö nöm to vavatet nem a soe man. Eöm to te' rakah me nem o iu vamaman manih pa ma kea, me vamen pa ëhnan e Kristo. Ivëh, ke eöm se te' me nem a taate' iu to tane' rakah no ma' pa ma kupu peöm.

²³ Eöm to koa' vavoon hah em, o to'to' voon pamëh to hikta tane' ma' pa tah mët, ivëhkëk, e' to tane' ma' pa tah hikta se mët non. Eöm to koa' vavoon koe hah voh manih pa soe pe Sosoenën, to te' me non o to'to' tamoan. ²⁴ O Puk pe Sosoenën to soe va non nën,

“A napan kurus to te' va ne manih pa karas,

ka ma kikis pee to te' va ne manih pa ma töpka'
va muhin.

A karas se rak en, ka ma töpka' vu'vu' ee,

²⁵ ivëhkëk, a soe pe Sunön to se te' tamoan e
non.” *Ais 40:6-8*

Ka soe pamëh, nemöm to vatvus voh ka neöm.

2

E Ieesu' A Vös Vih To Te' Me Non O To'to'

¹ Ivëh, ke eöm to tavus voh em o te' voon, köm se koe a ma taate' vaiu a hanan va pa mirö' a meh

te', ke eöm se koe a ma taate' piuk, me a taate' moko' rivon, me a taate' puhio', me a vahutët a ma vahutët hat. ² Eöm to nat e nem pe koa' sone' to iu rakah non a hun sisi'. Eöm me se iu rakah nem, a kon o vavaasis vivihan tö. Manih po vavaasis pamëh, eöm se pu po to'to' voon ne Sosenën to he' a neöm, köm se te' vavih me nem e Sosenën, ³ suk eöm to puta voh em, ko ep em pa ma vih pe Apuh, ne' to nok voh manih peöm.

⁴ Eöm se nö ma' manih pe Apuh Ieesu', e' a “vös” vëh to te' me non o to'to'. A napan va po oeh vëh to kokoe voh ne a vös pamëh, ivëhkëk, e' voh a vös ne Sosenën to vate', e' voh a vih oah rakah. ⁵ Eöm me to te' va nem manih po vös to'to', ivëh, ke eöm se tavus vamanih pa iuun pe Sosenën no a Tuvuh Vasio' to eok. Ko te' va e nem manih po te' ësës he' vivihan to ësës ne a ma he' manuh pe Sosenën. Ka manih pa ëhnan e Ieesu' Kristo, eöm se he' a ma he' peöm varih to vavaeö ne e Sosenën. ⁶ O Puk pe Sosenën to soe non pan,

“Eö' se vate' eo' pa vös po oeh manih Jerusalëm.*

A ma tah kurus se eok ne pa vös apuh pamëh,
to vih oah.

Ko te' varih to vaman ne poë,

ee to hikta se hara' vahat ne eah.” *Ais 28:16*

⁷ A vös pamëh to vih oah e non peöm a napan varih to vaman nem e Kristo, ko vavatet nem eah. Ivëhkëk, o Puk pe Sosenën to sosoe suk non a napan varih to hikta vaman ne poë, ko he' tonun ne e Kristo. E' to soe vamanih pan,

---

* **2:6:** [Jerusalëm] manih po to Grik o ëhnan Jerusalëm to vatoe me non po ëhnan vëh, Saëon. Ep na “Saëon” manuh po Kõlõsõri'.

“A vös pamëh no a nap ekeok to koe voh, pare vi tavus in poë,
e' to tavus en a vös vamomoaan to toon vaeh non a iuun.” *Sng 118:22*

⁸ O Puk pe Sosoenën me to soe va e non manih pan,
“A vös pamëh se vavahan non pa napan,
ka vös pamëh se vavaku' e non pee.” *Ais 8:14*
Ee se ku'ku' e ne, suk ee to hikta pënton a soe pe Sosoenën pare vatet. Ivëh, ne Sosoenën to vaku' suk raœ.

⁹ Ivëhkëk, eöm ne Sosoenën to vate' voh en peöm a ma napan rakah pe'. Ke eöm te' va nem manih po te' ësës he' pe sunön, me eöm a napan vivihan pe', ko te' nem a ma napan rakah pe Sosoenën. E' to vate' voh a neöm, marën a soe vatvus a ma tah vih ne Sosoenën to nok voh manih po to'to' peöm. E' to vaoe tavus këh voh a neöm a taate' popoen, kôm tavus ma' po maaka pe', a vih rakah. ¹⁰ Moaan voh eöm a napan akuk, ivëhkëk kuru, eöm a ma napan pe Sosoenën. Moaan voh eöm to hikta kon voh o ururuan pe Sosoenën, ivëhkëk kuru, eöm to kon em po ururuan pe'.

Ea Se Te' Va No Manih Pa Nap Kiu Pe Sosoenën

¹¹ Ma vakamö' peö', eöm to te' nem manih po oeh vëh vamanih pa napan va pa meh muhin, to aun ma' ko te' nem pa muhin vëh. Ivëh, kö' hin vakis a neöm se varakah a ma iu hat varih, no a sionineöm to iu nok non, e' to vavapus me e non pa apeneöm. ¹² A napan varih to hikta vaman ne e Iëesu' to te' va'peh e ne peöm, tome' soe pan, eöm to nonok nem a hat. Ivëh, ke eöm se te' vavih nem pa matëere, kee se ep a ma tah vih ne eöm to nonok

nem, pare vasunön e Sosoenën po poen ne' se hah amot ma' pa va'aus a neöm.

¹³ Eöm se kokoman nem a soe pe Apuh, ko te' nem paan o te' varih to vovoh ne pa ma kaman to te' ne manih po oeh vëh. Me a ma te' sunön to te' me ne o kikis, me a tasun, ¹⁴ eöm se vavattet nem a soe pa te' susun vëh, nee to vanö ma' pa vakmis o te' varih to nonok vahat ne, ko kë nem a ëhnëero te' varih to nonok vavih ne. ¹⁵ E Sosoenën to iu non pan, eöm se nonok varoe nem a ma taate' vih. Ivëh, kôm se antoen nem a sunpip a rivoero te' papön varih to hikta nat nee, to vavateen a ne neöm pa ma soe piuk. ¹⁶ Eöm se te' taihan rakah nem, ivëhkëk, eöm se nat nem koman nem pan, “Kuru ea to taihan, ko pah te' taihan e no pa nok a ma taate' hat.” Ahik. Eöm se te' va nem manih pa ma te' kikiu pe Sosoenën. ¹⁷ Eöm se vataare nem a taate' ta manih pa napan kurus, ko iu nem a ma kea me a ma vameneöm varih komön o kum pe Sosoenën. Paröm ta nem e Sosoenën, ko kë nem a te' sunön.

Ea Se Vatet A Taate' Pe Ieesu' Ko Te' A Ma Punis

¹⁸ Eöm a ma te' kikiu akuk, eöm se te' nem paan a ma torara peöm, ko ta nem raoe. E' to hikta te' non pan, o te' varih to matop vavih varoe a no neöm, ivëhkëk, o te' me varih to nonok vahat a no neöm. ¹⁹ A te' to antoen e non pa kon kamis, suk a kiu vih ne' to nonok non. Ivëhkëk, e' se keh koman non e Sosoenën, ko te' a punis, a, e Sosoenën to vaeö me non a tah pamëh. ²⁰ Ee se keh rëp a neöm, suk eöm to nonok nem a taate' hat, ahikta tah ne Sosoenën se kë suk non a ëhnëeneöm, eöm se te' vatö e nem. Ivëhkëk, eöm se keh kon kamis suk a kiu vih nöm

to nonok nem, eöm se te' vatö e nem, a, e Sosoenën to vaeö me non a tah pamëh.

²¹ E Sosoenën to vae voh en peöm pa nok a taate' pamëh, suk e Kristo to kon kamis marën a va'aus a neöm. E' to vataare voh en peöm pa taate' kon kamis, ke eöm se vatet, vamanih pa ö ne' to nok vavoh. ²² O Puk pe Sosoenën to sosoe suk voh non a taate' kon kamis pe', ko soe pan,

“E' to hikta nok voh tah hat,

me e' to hikta nat non pa piuk.” *Ais 53:9*

²³ A napan to soe vavahat voh e Kristo, ivëhkëk, e' to hikta piun voh rae. E' to te' voh o kamis, ivëhkëk, e' to hikta iu mirö' non rae. E' to vanoe ke voh e Sosoenën, pan e' se matop non poan, a te' va pa kiiki vatotoopin a ma tah kurus. ²⁴ E Kristo to teen voh a ma hat pea ko han voh pa kuruse. E' to nok va nën pan, ea se te' va no manih pa nap mët, ivëh, ka hikta se te' hah no paan o kikis va pa taate' hat, para taneo pa vatet varoe a taate' totoopin. Ee to ip vapi'pi' rakah voh poë, ka manih po kamis vëh ne' to te' voh, ea to te' to'to' no kuru. ²⁵ Eöm to te' vavoh e nem manih po sipsip to tapeat vakëkëh. Ivëhkëk, kuru eöm to hah em ma' pa Te' Mamatop Sipsip vëh to matop vavih non a apeneöm.

3

E Pita' To Vaato Suk O Te' Vavaen

¹ E' to vatoe e non peöm o köövo vaen, eöm se te' rakah nem paan a ma voe peöm. Ke' se keh te' non ta ma pah voe to hikta vavatet ne o vavaasis pe Sosoenën, ee se ep suk ne pa taate' vih peöm a ma köövo, pare vaman ee, eöm he hikta soe tah soe. Ee to antoen e ne pa ep suk pa ö ne eöm a ma köövo to

te' va nem, ko panih ee pa taate' pee. ² Suk a ma voe peöm se ep o to'to' vivihan peöm o köövo, me a ö nöm to te' va nem ko ta nem e Sosoenën. ³ Eöm o köövo se koe a vatëk varoe o sionin vëh mahën, pa taate' vatëk vavih a ovineöm, me a mök a ma mök nee to nok pa gol. Me a ohop a ma ohop ep vavih varih nöm to ohop nem to vaep vamanin a no neöm. ⁴ Ahik, e' to vih oah non po vatëk se tane' no ma' pa komëneöm, a ma vu vatëk varih to hikta onöt ne a hat, ee ivarih, a taate' hara' vatö, me a taate' kamö'. A ma vu taate' poë varih to vih oah rakah ne po epep pe Sosoenën. ⁵ E' to vatoe e non po köövo vivihan vamoan voh to vavatet voh ne e Sosoenën, ko te' ne paan a ma voe pee. Ka tah pamëh, e' o vatëk voh pee. ⁶ E Sara' to pënton voh non a soe pe voe pe' Abraham, ko poka' non poan, "E apuh peö". Ke eöm o köövo, eöm ro pus koa' rakah pe Sara', pa ö nöm to nonok tamoan nem a ma taate' totoopin, ko hikta nanaöp nem pataeah no e voe tome' nok manih peöm.

⁷ Ke' vatoe me e non peöm o voe, eöm se te' vavih va'peh me nem a ma köövo peöm, ko te' vatët tamoan nem pa va'aus a ma köövo peöm. Suk a sioniiro köövo to hikta te' eh vi ne, ivëh, ke eöm se ta nem rae. Suk e Sosoenën to he'he' e non pee po pöh tapui ne' to he'he' non neöm, o he' va po to'to' vamaman. Eöm se vavatet nem a taate' pamëh, ka hikta tah se sunpip non a ma hin peöm.

Ea Se Nonok Tamoan No A Taate' Vih Manih Po Upöm Te'

⁸ Eö' se vahik va in a soe peö' manih pan, eöm kurus se vapöh kokoman nem, ko uruan va'peh me nem a ma meh te' peöm, ko iu rakah nem

raoe vamanih pee a ma tamäneöm me sinäneöm,
ka taate' ururuan me a taate' va'aus te' non top-
nineöm, köm se nonok nem a taate' tö topnineöm.
⁹ A te' se keh nok vahat a oah, eën se koe a piun a
hat pa hat. A te' se keh soe vavahat a oah, eën se
koe a piun a ma soe vavahat pe'. Ivëhpëhkëk, eën
se piun varu' eah pa taate' vih. Suk e Sosenën to
vaeo me voh a oah pa nok va nën, ke' me se nok a
taate' vih manih pën. ¹⁰ O Puk pe Sosenën to soe
non pan,

“A te' se nok a ma tah varih pa kon o vaeö,
me e' se te' vaeö e non pa ma poen peo.

E' se nat non sosoe non ta ma tah hat,
me e' se koe a piuk.

¹¹ E' se nat non nonok non a ma taate' hat,
ko nonok varoe non a ma taate' vih.

E' se vaiu non a taate' moomo,
pare' kiu suk non poan.

¹² E Apuh to ut non sih a napan, no a taate' pee to
te' totoopin ne,
pare' tëtënan non a ma hin pee.

Ivëhkëk, e Apuh to he' tonun non sih a napan
varih,
to nonok ne a ma taate' hat.” *Sng 34:12-16*

*Ea Se Kon Kamis Suk A Taate' Vih Na To Nonok
No*

¹³ Eöm se keh punö' vëhva' nem pa vatet a taate'
vih, a te' hikta se vakmis a no neöm. ¹⁴ Ivëhkëk,
eöm se keh nonok e nem pa taate' totoopin, paröm
kon Kamis suk a tah pamëh, eöm se vaeö rakah!
Suk a soe manih po Puk pe Sosenën to soe va non
manih pan,

“Eöm se koe a naöp a ma tah nee to nanaöp i ne,

eöm se koe a karë, me a naöp a ma tah poë varih.”

Ais 8:12-13

¹⁵ Ivëhkëk, eöm se ta nem e Kristo vamanih pe Apuh a vivihan, manih pa ma kupu peöm. Eöm se te' vamatop tamoan nem pa piun a ma soe po te' kurus varih to hi a neöm pa vamaaka a pusun in a tah vih vëh, nöm to te' me nem pa taate' anoeh peöm. ¹⁶ Ivëhkëk, eöm se piun raoe pa taate' vaato vatö, me kokoman tö va'peh me a taate' ta. O kokoman peöm se te' vatotoopin tamoan non, ivëh, ko te' varih to sosoe vavahat a no neöm, suk a ma tah vihvih nöm to nonok nem vamanih pa te' to vavatet non e Kristo, o te' poë varih se kon poet suk a ma soe pee. ¹⁷ E' to vih e non pa te' se kon kamis suk a ma kiu vih ne' to nonok non, pa ö ne Sosoenën se iu non, këh e non pa ö ne' to nonok non a ma taate' hat.

E Kristo To Mët, Pare' Sun Hah, Pa Kon Hah A Ra

¹⁸ E Kristo to teen voh a ma hat pea pare' mët, ko hikta se mët hah non, e' a te' totoopin, ko hikta te' non ta hat. Ivëhkëk, e' to teen a ma hat pea, ko mët suk a ra, o te' varih to te' me no a ma hat, ko me vatët a ra manih pe Sosoenën. Ee to ip vamët voh poë, ivëhkëk, e' to to' hah en, ko te' to'to' e non pa tuvuh manuh pa vöön va kin. ¹⁹ E' to te' non a tuvuh, pare' nö en pa vatvus a soe manuh po tuvuh varuh to te' ne pa nohnoh,* ²⁰ ee to tēnan

---

* **3:19:** [po tuvuh varuh to te' ne pa nohnoh], A ma pah te' natnat to koman ne pan, a ma tuvuh poë varih, ee o tuvuh pa napan varih to mët voh pa tēem pe Noa'. Ka ma meh te' to koman ne pan, e' to sosoe suk non o tuvuh, ke', o ankerö' varih to pēnton varo voh a soe pe Sosoenën. O Jiu' to vaman va ne manih pan, e Sosoenën to nohnoh voh a ma tuvuh poë varih pa tēem voh pe Noa'.

varo moaan voh a ma soe pe Sosoenën pa tëëm voh pe Noa'. E Sosoenën to anoeh rakah voh non raeo, pa ö ne Noa' to nonok non o parö' pe'. A si' nap keok to onöt ne a tönim me a kukön te' to hikta vuk voh manih pa unat hat vëh to tavus voh. ²¹ A ruen pamëh to vëknöm non a pupui vëh, to kon hah a ra, e' to hikta te' non pan, a ruen ivëh, to rurup non o pö manih pa sionin a te'. Ivëhkëk, a soe vaman pea manuh pe Sosoenën to tane' no ma' po kokoman vih pea. A tah vëh, e' a pupui pa kon hah a ra, suk e Ieesu' Kristo to kon koe hah ka ra pa ö ne' to sun tane' hah pa nap mët. ²² Kuru e Ieesu' to nö en manuh pa vöön va kin, ko iho' non pa papmatö pe Sosoenën. Pare' matop non a ma ankerö', me o ora' va pa vöön va kin to te' me ne a ma vu kikis.

4

Ea Se Panih A Ma Taate' Hat Vamooan Pea

¹ E' a tah pamëh ne Kristo to kon kamis suk voh, e' he te' voh non po sionin, ke eöm se öt vakis nem o vu kokoman pamëh, vamanih pa ö ne Kristo to te' vavoh non. A pah te' se keh kon kamis voh en po sionin, a te' pamëh hikta se iu te' hop hah non pa nok vahat. ² Eöm se sun vakis nem, suk ataeah, manih pa ö ne eöm to te' avoe' e nem manih po oeh, eöm se nonok nem a ma tah ne Sosoenën to iu non, paröm koe a nok a ma tah hat no a napan to iu ne. ³ Moaan voh eöm to vahik tëëm voh e nem pa nok a ma tah no te' to hikta vaman ne, to te' vaeö ne pa nok. Eöm to nonok voh nem a ma vu taate' varih, a taate' rëhrëh, me a taate' iu hat va po sionin to takuin pa nok a hat, me a taate' kaak, me a taate' nok o vaënëen apuh ko ëen vamhun vörep,

me a kaak a ma rui' eh peo, ko nok a ma taate' te'te'vaasi'. Me a taate' vatösoe a soe pe Sosoenën, me a taate' hin suk a ma tah nö'nës. ⁴ O te' varih to hikta vaman ne to koman ne pan, eöm to nonok nem a ma tah to vatoksean e non pee, suk eöm to kokoe nem a nok a ma tah hat varih, nee to nonok ne. Ivëh, nee to sosoe vavahat suk a no neöm. ⁵ Ivëhkëk, amot ee se sun pa vamaaka a ma soe poë varih pa matan e Sosoenën, e' to vamatop e non pa kiiki a ma taate' pa napan varih to te' to'to' ne, me a napan varih to mët voh. ⁶ E' a pusun in a ö ne Kristo to vatvus suk voh a Soe Vih manih pa ma te' varih to mët voh, a ma te' poë varih ne Sosoenën to kiiki raoe pa ö nee to te' to'to' e ne, pa ö ne' to kiiki va non o te' kurus. A Soe Vih ne Kristo to vatvus voh ken pee, ivëh, kee se te' to'to' ne pa tuvuh, vamanih pa ö ne Sosoenën to te' to'to' va non.

Ea Se Vakiu Vavih A Ma He' Ne Sosoenën To He' A Ra

⁷ O poen to öök vatet en pa ö no a ma tah kurus se hik. Ivëh, köm se kokoman vamaaka, ko matop vakis ka nem po iu va po sionin. Paröm te' vaeh nem pa taate' hin. ⁸ A, a tah apuh iva'ih, eöm se iu varuruvun rakah hah ëm me ro upöm te', suk ataeah, a taate' iu pamëh to nonok a no neöm, köm ihan anoe nem a ma hat po upöm te'. ⁹ Eöm se matop vavih nem a ma meh te' peöm, to nö ma' ko te' va'peh me a ne neöm pa ma iuun peöm. Ko nat nem vavaarek nem. ¹⁰ E Sosoenën to he' papaeh voh a neöm a ma he', pa vakiu pa va'aus o meoh upöm te'. Ivëh, ke eöm to te' me nem a ma vu he' va po ururuan pe Sosoenën, ke eöm se vakiu nem

a ma he' poë varih, pa va'aus a ma meh te' pe Sosoenën. ¹¹ Tah pah te' se keh te' me non o he' va pa vatvus a soe, e' se vatvus vamaaka vavih non a soe to tane' ma' pe Sosoenën. Ka meh te' se keh te' me non o he' va pa va'aus a ma napan, e' se nonok non a kiu pamëh po kikis ne Sosoenën to he' poan. Ivëh, ka ma napan se ep ne a ma tah neöm to nonok nem, pare kë koe ne e Sosoenën manih pa ëhnan e Ieesu' Kristo. O kikis me a tasun apuh ne Ieesu' Kristo to vaneah tamoan e non. Oman.

Ea Se Te' O Kamis Vamanih Pa Te' Va Po Vaman

¹² Ma vakamö' peö', eöm se koe a töhkak pa ma punis apuh to se nö ma' manih peöm, pa punö' a neöm. Eöm se koe a koman pan, e' a meh tah vatoksean se tavus a neöm. ¹³ Ivëhkëk, eöm se te' vaeö nem, pe' eöm to avë me nem pe Kristo po Kamis. Ivëh, ke eöm se te' vaeö nem, ka ma komëneöm se puh ne po vaeö, po poen ne Kristo se nö hah me ma' a tasun apuh. ¹⁴ O te' se keh sosoe vöknah a no neöm, suk eöm to vavatet nem e Kristo, eöm se vaeö, pe' eöm to nat e nem pa Tuvuh kikis apuh pe Sosoenën to te' va'peh me e non peöm. ¹⁵ Eöm se nat nem kon Kamis, suk eöm to ip vamët a meh te', ke', eöm to kaveo, ke', eöm to nonok vahat nem a meh te', ke', eöm to vahakrë nem a meh te' pa tah pe'. ¹⁶ Ivëhkëk, eöm se keh kon Kamis, suk eöm a napan pe Kristo, eöm se koe a poet. Eöm se kë nem a ëhnan e Sosoenën, suk o ëhnan pamëh ne eöm to te' me e nem. ¹⁷ E' o poen ne Sosoenën se kiiki a ra to taneo en manih pa ma koa' pe Sosoenën. A kiiki pamëh se keh tavus momoan manih pea, ataeah se tanok po' manih pa napan varih to vatösoe ne a Soe Vih pe

Sosoenën? ¹⁸ Suk ataeah, o Puk pe Sosoenën to soe va non manih pan,

“E' se keh te' hiva' ke non pa te' vih

ne Sosoenën se kon hah poan,

ivëh, ka te' to he' tonun non e Sosoenën

me a te' nonok vahat, ee se ro rakah ee!” *Prov*

11:31

¹⁹ Ivëh, ka ma te' varih to kon kamis, pa ö nee to nonok vatëh ne a taate' totoopin, pa ö ne Sosoenën to iu va non. Ee se he' ne o kupu pee manuh pa te' to nok voh a ra, suk e' se vatet a soe vaman pe'.

5

Eöm A Ma Te' Sunön Se Matop Vavih Nem A Ma Napan Pe Sosoenën

¹ Kuru eö' to te' me no' a soe manih peöm a ma te' sunön va po kum te' varih to vaman nem e Ieesu'. Eö' me a te' sunön va po kum te' varih to vaman ne e Ieesu', eö' to ep voh in e Kristo to te' o kamis. Eö' se avë a pah ö va po kikis pe Kristo po poen no o kikis pe' se tavus vateera'. Ivëh, kö' hin vakis a no' neöm, ² eöm se matop vavih nem a ma napan pe Sosoenën, suk ee to te' va ne po sipsip manih pa koreneöm. Eöm se matop vavih nem raoe, suk a ö nöm to iu va nem, ke' hikta te' non pan, a te' to toon a neöm pa nok. Vamanih pa ö ne Sosoenën to iu va non. Eöm se nonok nem a kiu va'aus me o vaeö. Eöm se nat nem nonok nem suk eöm to iu nem a moni'.

³ Eöm se nat nem te' va nem manih po te' susun to susun ke ne a napan varih ne Sosoenën to vaho' voh pa koreneöm, köm matop nem. Ivëhkëk, eöm se te' va nem manih po vëknöm vih manih pee,

kee se ep, pare vatet a taate' vih peöm. ⁴ Eöm se keh nonok va nem nën, ko poen ne e Kristo, e' a Te' Susun Mamatop Sipsip se hah ma', e Kristo se he' a neöm o voen vih oah, e' o voen to te' vavih tamoan non, ko hikta onöt non a hat.

Ea Se Te' No Pa Koren E Sosoenën

⁵ E' to vatoe me non peöm, a ma te' seseka', eöm se te' rakah nem paan o te' susunön va po kum te' varih to vaman ne e Ieesu'. Me eöm kurus se te' nem pa taate' tö va'peh me o upöm peöm. Suk o Puk pe Sosoenën to soe non pan,

“E Sosoenën to vövöknah non sih o te' möhmöh,
ivëhkëk, e' to ururuan non o te' varih to te' ne
pa taate' tö.” *Prov 3:34*

⁶ Ivëh, ke eöm se vöknah a ma iu koman peöm, paröm te' nem paan o kui kakis pe Sosoenën ke' se kë a neöm pa ö no poen koman pe' se tavus amot ma'. ⁷ Eöm se he' a ma kokoman karë peöm manih pa koreneah, suk e' to koman non ataeah tome' tavus manih peöm.

⁸ Eöm se te' vamatop nem, paröm ut vavih nem! Suk ataeah, e susun po ora' hat e tövakihat peöm. E' to te' va non manih pa laëon to kararau' no ma', ko nönö tamoan vah non to vavaiu non ta ma te' ne' se ëën. ⁹ Eöm se koe em pe', pa ö neöm se sun vakis nem po vaman peöm. Eöm to nat e nem, pa ma meh koa' va po vaman pe Sosoenën varih, to te' ne pa ma ö kurus va po oeh. Ee me to taum e ne pa ma vu kamis varih neöm to tataum nem.

¹⁰ Pa tëëm kökööt neöm to kon kamis, e Sosoenën to he'he' non a ma he' vih kurus. E' se nok ko he' a neöm a ma tah pa vaeh o vaman peöm, pare' vaeh o kokoman peöm. E' me se nok a neöm köm

hikta se panih nem o vaman peöm, me eöm hikta se vahuk këh nem o vaman peöm manih pe Kristo. E Sosenën to vaoe voh a neöm, marën eöm se avë me eah o kakis apuh pe Kristo, to se te' tamooan non. A tah vëh to tavus, suk ea to vatös me no e Kristo. ¹¹E' varoe a paeh to te' tamooan me non a ma kakis kurus. Oman.

A Soe Ataaton

¹²E Saëlas to va'aus a neo', kö' kiun ka nös neöm o kiun kökööt vëh. Eö' to nat no' eah vamanih pe kea to vaman ko vavatet vavih non a soe pe Kristo, kö' hikta se vonih no' a tah pamëh. Eö' to kiun nös pa vakikis a neöm, me pa soe ka neöm pan, o ururuan vamaman pe Sosenën, iva'ih, po kiun vëh nö' to kiun ko vanö ka nös neöm. Ivëh, köm se sun vakis komön o ururuan pamëh.

¹³O kum te' varih to vaman ne Ieesu' to te' ne manih Babiron, ee ne Sosenën to vate' vamanih pa ö ne' to vate' vavoh ka neöm, to he' nös a potan avih manih peöm. E Mak e koa' peö' pa ëhnan e Kristo, e' me to he' nös a potan avih pe' manih peöm. ¹⁴Eöm kurus se he' a soe vavihvih vivihan manih pa ma meh peöm to te' ne komön o kum, pa ö nöm to vatönun.

Eö' to hinhin no' pan, e Sosenën se he' kurus a neöm, a napan to te' nem pe Kristo a taate' moomo.

SOE A TO'TO'
The New Testament in the Vasui (Tinputz) Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Vasui long Niugini

copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Vasui (Tinputz) (Tinputz)

Dialect: Vasui

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-01-08

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

f779a4b1-4c33-58ed-ae43-2686ceb877fb